

z kapitalistických armád

Major RSDr. Antonín Svěrák

K NĚKTERÝM ASPEKTŮM VOJENSKÉ POLITIKY DÁNSKA A NORSKA

Severoevropské válčíště je spojovacím článkem mezi evropským a atlantským prostorem strategického velení NATO a umožňuje Spojeným státům i jejich spojencům z aliance kontrolovat pásmo Baltských průlivů a námořní komunikace, které spojují sovětská území za polárním kruhem s Atlantským oceánem. USA a velení NATO považují toto válčíště za vhodný nástupní prostor k agresi proti území států Varšavské smlouvy. Dánsko a Norsko, jejichž území tvoří podstatnou část severoevropského válčíště, od počátku svého členství v Severoatlantickém paktu zaujímají k těmto otevřeně militaristickým záměrům zdrženlivá stanoviska, což se odráží i ve formulaci a tvorbě některých zásad jejich vojenské politiky.

Vojenská politika Dánska má svou specifickou historii a její tvorba vždy podstatně ovlivňovala vnitropolitickou situaci státu. Rozdílné názory jednotlivých politických stran na některé oblasti vojenské politiky měly a dosud mají destabilizující účinek na vytváření vládních koalic. V politické praxi byla proto uzavírána tzv. koaliční vojenská ujednání na období několika finančních roků v rámci široké koalice vojensky stejně orientovaných vládních i opozičních politických stran.

Dánské rozhodnutí připojit se k NATO podpořila v roce 1949 drtivá většina parlamentu, včetně nejsilnější politické organizace ve státě – Sociálně demokratické strany.

Některé politické kruhy však tehdy v tomto rozhodnutí spatřovaly vážný odklon od principu neutrality, který tvořil základ dánské bezpečnostní politiky v první polovině tohoto století. Dánská politika neutrality se v tomto období pragmaticky přizpůsobovala skutečnosti, že sousední Německo představuje nejsilnější vojenskou mocnost střední Evropy. Neutralita však Dánsko neuchránila a 9. dubna roku 1940 jej hitlerovské Německo obsadilo s cílem získat základny a zabezpečit si dopravní trasy pro souběžný útok na Norsko. Obrana Dánska byla slabá vinou ukvapeného politického rozhodnutí klást pouze symbolický odpor a také proto, že v průběhu třicátých let byly dánské ozbrojené síly početně značně zredukovány.

Po II. světové válce by se dalo citěně většiny Dánů shrnout do často opakovaného hesla „již nikdy 9. duben!“ Na počátku období studené války však většina obyvatel přijala názor, že pro Dánsko není reálné vybudovat takovou vlastní obranu, která by při vyhrocování situace v Evropě zabezpečila respektování jeho neutrality.

Před přijetím rozhodnutí o vstupu Dánska do Severoatlantického paktu probíhala po více než půl roku mezi Dánskem, Norskem a Švédskem jednání o vytvoření nějaké formy skandinávské kolektivní bezpečnosti. Tehdejší sociálně demokratická vláda Dánska tento trend plně podporovala. Rozhovory nakonec skončily neúspěchem. Ztroskotaly na názorových rozdílech mezi Švédskem, jež trvalo na přísné neutralitě Skandinávské obranné unie, a Norskem – a do jisté míry i Dánskem, které prosazovalo vojenský svazek se západními mocnostmi. Historické okolnosti kolem rozhodnutí Dánska připojit se k NATO jsou důležité do té míry, že politickou diskusi o otázkách obrany lze ještě dnes charakterizovat jako polemiku mezi zastánci názorů, podle nichž dánská obrana musí být silná a v pevném svazku s NATO, a stoupenci myšlenky, že s přihlédnutím k současné vojenskopolitické situaci v Evropě by Dánsko mělo být ve vojenské oblasti velmi zdrženlivé. Byla rovněž zvažována otázka, do jaké míry by mohla bezpečnost Dánska spočívat na zárukách, poskytnutých severskému společenství (tj. Dánsku, Norsku a Švédsku) Organizací spojených národů.

Každá dánská vláda se proto vždy silně angažovala v OSN, zejména v otázkách odzbrojení. Zatímco vynakládané diplomatické úsilí a finanční zdroje posilovaly postavení Dánska v OSN, spolupráce severských zemí v bezpečnostní problematice stagnovala.

Radikálnější změny v zahraniční politice Dánska vyvolalo v roce 1973 jeho rozhodnutí vstoupit do Evropského hospodářského společenství. Základem dánské zahraniční politiky se postupně stávala tzv. evropská politická spolupráce, která však v té době ještě nepředstavovala významnou složku činnosti společenství. Koncepcí uvedeně politické spolupráce předpokládala vytvářet společnou platformu tzv. západoevropské identity, namířené do jisté míry i proti USA. Účast Dánska na tomto procesu potvrzuje, že již tehdy inklinovalo k posilování evropské dimenze v dánské zahraniční politice na úkor dimenze americko-evropské, která v roce 1949 představovala hlavní faktor, který ovlivnil rozhodnutí země o vstupu do NATO.

Obrana dánského území v současné době značně závisí na činnosti západoněmeckých ozbrojených sil, tato skutečnost však zatím nevyvolává veřejnou polemiku. Předmětem politických diskusí se naopak stala problematika jaderných zbraní, výstavby váliště a vojenských rozpočtů.

Problematika jaderných zbraní vystoupila do popředí veřejného zájmu po tzv. dvojím usnesení o rozmístění amerických jaderných zbraní středního dosahu v Evropě, přijatém ministry zahraničních věcí členských států NATO v roce 1979. Rozmach protestního hnutí proti jaderným zbraním byl z části inspirován západoněmeckým mírovým hnutím a také všeobecnou nedůvěrou Dánů vůči globální politice USA, která po nástupu Reaganovy administrativy nabývala výrazně konfrontační charakter.

Diskuse o jaderných zbraních výrazně ovlivnila myšlenka perspektivního vytvoření bezatomového pásma v severní Evropě, kterou přijaly jako základ svých postojů nejen mírové hnutí a levicové strany, ale nakonec i sociální demokraté. Uvedená myšlenka, jejíž původ je přisuzován norské sociální demokracii, umožnila sjednotit aktivitu do značné míry nestejných sil protijaderného hnutí.

Předmětem veřejné výměny názorů se stala také problematika rozsahu a urychlování operační přípravy váliště na dánském území a přítomnosti cizích ozbrojených sil v Dánsku. Dánsko po dlouhou dobu odmítalo budování základů NATO na svém území, včetně zřizování předsunutých skladů s jadernými hlavicemi. Diskuse se soustředila na posuzování důsledků programu tzv. rychlého posílení váliště, zejména pokud jde o přijetí a materiální zabezpečení letek letectva USA na „společných operačních základnách“, popřípadě o využití dánských leteckých základů jako rozptylových letišť pro americké letouny. Rozsáhlá výměna názorů vyvěrá u dánského obyvatelstva z hlubšího poznání nebezpečí, které plyne Dánsku z členství v Severoatlantickém paktu. Předsunutí těžké vojenské techniky USA na dánské území již v době míru bylo kritizováno jako forma postupného snižování nezávislosti Dánska a omezování svobodného rozhodování jeho vlády v době krize.

Dánská veřejnost kriticky přijala rovněž souhlas vlády s rozhodnutím rady NATO z roku 1978 zvyšovat roční reálný nárůst vojenských výdajů o tři procenta.

Tvorba vládní vojenské politiky je zákonem svěřena ministerstvu obrany. Určuje její zá-

kladní linii, kterou konzultuje s odbornými resorty vlády a s příslušnými orgány Severoatlantického paktu. Při její realizaci bere v úvahu zásadní připomínky představitelů velení dánských ozbrojených sil. Prostřednictvím ministerstva obrany, po předběžném projednání v branném výboru parlamentu a vedoucími představiteli rozhodujících politických stran, je vojenská politika vlády projednávána v nejvyšším zákonodárném orgánu.

Rozpracováním a konkretizací vojenské politiky se pověřují jednotlivá odborná oddělení štábu nejvyššího velení ozbrojených sil. Jejich personální obsazení a kompetence se v posledních letech značně zvýšila. Projevuje se to zkvalitňováním rozborových dokumentů, ale také vyšší úrovní argumentace při prosazování záměrů vojenskopolitického charakteru, jež jsou někdy v rozporu i s národními zájmy země. Uplatňuje se zde vliv generálů a důstojníků, kteří se vracejí do vlasti po delším nebo kratším působení ve štábech integrované struktury velení NATO.

Dynamičnost změn současné vojenskopolitické situace v Evropě a v některých oblastech světa, zejména v souvislosti se sovětsko-americkými rozhovory o jaderných a kosmických zbraních v Ženevě a s jednáním o konvenčních ozbrojených silách v Evropě, přinutila i ostatní členy vlády, především jejího ministerského předsedu, aby častěji zaujímal zásadní stanoviska k obsahu vojenské politiky Dánska. Náročnost této problematiky si vyžádala podstatně rozšířit dosavadní speciální pracoviště při úřadu ministerského předsedy (oddělení bezpečnostní politiky) a ministra zahraničních věcí (sekce pro otázky NATO).

Rozsah a konkrétnost parlamentární rozpravy o vojenské politice vlády jsou určovány politickým poměrem sil v nejvyšším zákonodárném orgánu. Od roku 1913 se žádné politické straně nepodařilo získat v parlamentu většinu, takže vlády se konstituovaly na základě různých koaličních dohod, většinou ve formě menšinové vlády. Současně se stalo tradicí, že menšinová vláda realizuje výlučně vojenskou politiku, přijatou většinou parlamentu, a to i na zasedáních vrcholných a řídicích orgánů.

Části vojenské politiky, jejichž realizace vyžaduje zákonnou úpravu, se zvlášť posuzují branným výborem parlamentu, popř. dalšími „ad hoc“ parlamentními výbory, které se však sestávají z představitelů těch politických stran, u kterých je předpoklad, že bude dosaženo dohody.

Největší vliv na definování vojenské politiky Dánska v oblasti vnějších vztahů má Severoatlantický pakt. Při projednávání zásadních politických otázek paktu byla dánská vláda vždy loajální. Jakmile však byly v rámci aliance konzultovány otázky konkrétní, vláda vždy manévrovala tak, aby si v parlamentu pro předložený návrh zajistila většinu.

Vztahy mezi Dánskem a Severoatlantickým paktem v poslední době byly charakteristické tím, že dánští představitelé v orgánech aliance vyslovovali často výhrady k některým částem závěrečných komuniké, přijatých na vrcholných zasedáních paktu. Vláda si takto zajišťovala „klidnou“ atmosféru pro jednání v parlamentu a v některých případech se takto vyhnula i vládní krizi.

Zatímco orgány NATO se obvykle snaží nedávat své znepokojení nad stanovisky Dánska nadměrně najevo, někteří vládní činitelé členských zemí aliance se nevyhýbají tomu, aby své „obavy“ ve věci dánské obranyschopnosti dávali najevo veřejně.

Spojenci Dánska v alianci jsou znepokojeni nejasností perspektiv a možnými obraty v dánské vojenské politice. Obávají se údajných „neutralistických tendencí“ Dánska a některých specifických přístupů k jaderným zbraním. Dávají proto dánským politikům různými cestami najevo, že bude-li Dánsko v této politice pokračovat, může se v Severoatlantickém paktu dostat do politické izolace.

Na dánskou vojenskou politiku působí do jisté míry i podněty z nevládní organizace zvané Scandilux, která napomáhá spolupráci západoevropských sociálně demokratických stran. Vlivem západoněmecké sociálně demokratické strany se za poslední léta činnost Scandiluxu značně oživila. Západoněmečtí i dánští sociální demokraté využívají tohoto mezinárodního fóra k zveřejňování svých názorů hlavně v obdobích, kdy nejsou zastoupeni ve vládách svých zemí.

Z rozboru zásad tvorby vojenské politiky dánských vlád od vstupu země do Severoatlantického paktu vyplývá, že se zpravidla orientují na zachování „statu quo“. Svědčí o tom např.

respektování zásady stability výše vojenských rozpočtů, zvyšovaných jen o míru inflace. Uvedená orientace se promítá do vcelku neměnné organizace obrany země i přesto, že kompetentní danští činitelé nejsou při rozhodování o vojenskopolitických otázkách vázáni povinností zachovat v armádě současné struktury.

Orientace vojenské politiky Dánska na uplatňování principu „status quo“ je možné tedy chápat spíše jako důsledek existence vnitropolitického paktu mezi levicovými stranami, usilujícími o snížení vojenské aktivity, a buržoazními stranami, požadujícími respektovat v hlavních rysech doporučení orgánů NATO. Aby tato skutečnost nepřekážela každodennímu politickému životu, považují se koaliční ujednání o vojenské politice mezi parlamentní pravíci a levicí (většinou na období tří až čtyř let) za formu, která umožňuje řešit názorové rozdíly mezi parlamentem a vládou bez častých krizových situací. Zvyšování nominální hodnoty vojenského rozpočtu pouze o míru inflace vyloučilo každoroční diskuse o jeho výši.

Zaměření vojenské politiky Dánska na „status quo“ je však i důsledkem byrokratického přístupu plánovacích orgánů ministerstva obrany a armády k určování vojenských priorit, což zároveň vyplývá i z nedostatečně pevné vojenskopolitické linie. Téměř všechny dánské parlamentní strany zaujímají stanovisko, že dostatečná obrana země není bez vnější pomoci možná. Po druhé světové válce formulovala dánskou vojenskou politiku převážně Sociálně demokratická strana, která dávala přednost koncepci obrany, založené na maximální zdrženlivosti a snaze vyhnout se jakékoli provokaci ve vnějších vztazích. Akceptovala sice nezbytnost členství Dánska v Severoatlantickém paktu, ale současně prosazovala některé prvky národní bezpečnosti, zejména princip dostatečné obrany země.

Buržoazní strany využívaly ujednání o koaliční vojenské politice jako nástroje k vyvíjení vnitropolitických tlaků na Sociálně demokratickou stranu. Pokud byly zastoupeny ve vládě, vyžadovaly od ní v parlamentu tolerantní přístup ke škrtům v sociálních položkách státního rozpočtu a konečnou se postojí sociální demokracie omlouvaly jiným vládám členských zemí a orgánům NATO v těch případech, kdy rozhodnutí zákonodárného orgánu NATO nebylo v souladu s usneseními Severoatlantického paktu. V této souvislosti je však třeba poukázat na to, že žádná politická strana Dánska nemá v programu takové obranné úsilí, které by odpovídalo požadavkům orgánů NATO, a to ani militaristicky orientovaní liberálové a konzervativci. Zásadním změnám ve vojenské politice brání též veřejné mínění obyvatel Dánska.

Za současné situace není proto pro tvorbu vojenské politiky Dánska rozhodující, zda Sociálně demokratická strana je nebo není ve vládě zastoupena. Jakým směrem se budou vyvíjet vojenskopolitické názory sociálních demokratů, to závisí na neustále se měnícím poměru sil mezi jejími jednotlivými politickými křídly, ale také na podpoře jiných sociálně demokratických stran západní Evropy, zejména západoněmecké SPD.

Tvorba norské vojenské politiky je ovlivňována několika faktory, především však ustanoveními ústavy, která vymezuje formální procedury, stanoví základní úkoly obrany a pravomoci státních orgánů. Ústava spolu s královskými dekrety stanoví situace, za kterých mohou být zasazeny norské ozbrojené síly. Například bez souhlasu parlamentu nesmějí být norské ozbrojené síly zasazeny mimo území Norska – to platí i pro plnění případných úkolů z pověření OSN. V případě napadení Norska mohou ozbrojené síly zahájit boj, aniž by musely očekávat rozhodnutí nejvyšších politických orgánů státu. Norský ministerský předseda je zplnomocněn vyhlásit za jistých okolností válku, pokud nemá možnost konzultace s vedoucími stranickými a parlamentními činiteli.

Neméně významným faktorem vojenské politiky země je členství Norska v Severoatlantickém paktu, které ovlivňuje všechna vojenskopolitická rozhodnutí při respektování podmínek, jež si Norsko pro své členství v alianci samo stanovilo. Patří sem mj. zákaz rozmísťovat v Norsku trvale ozbrojené síly jiných členských zemí aliance a skladovat na norském území jaderné zbraně. Norsko si také vymínilo přesné omezení početních stavů vojsk, jež se v Norsku účastní cvičení NATO a vymezení míst jejich konání. Ačkoli vláda není oprávněna tyto základní principy vojenské politiky bez konzultací s parlamentem měnit, jejich výklad a uplatňování jsou v některých případech značně volné.

Norsko je zapojeno do činnosti různých velitelských orgánů NATO a účastní se téměř

všech odborných politických konzultací aliance, což norskou vládu nutí, aby zaujímal svá stanoviska i k důležitým mezinárodním politickým otázkám, které nemají bezprostřední vztah k bezpečnosti státu.

Vojenskou politiku Norska ovlivňuje také jeho členství v Severní radě. Vláda i parlament jsou nuceny brát v úvahu historické vazby mezi jednotlivými skandinávskými státy, jejich hospodářskou a politickou spolupráci. Proto pečlivě posuzují, zda jejich vojensko-politická rozhodnutí nevyvolají komplikace ve vztazích k severským státům, zejména k Finsku.

Podstatná část obyvatelstva norskou vojenskou politiku podporuje. Vychází přitom ze zkušeností z 2. světové války, kdy politika neutrality vůči hitlerovskému Německu neobstála.

Určitá inklinace k neutralismu, pacifismu a odzbrojení v Norsku přetrvávají dodnes. Svou roli zde sehrává i „norský nacionalismus“, vyjádřený známým heslem „Norsko Norům“. Norové lpí na své národní kultuře a tradicích a brání se různým zahraničním vlivům. Tento faktor kladně ovlivnil rozhodnutí nerozmísťovat cizí vojska NATO na norském území, přijaté parlamentem v roce 1949. Důležitou úlohu sehrál i rok 1972, kdy se Norové vyslovili proti členství v Evropském hospodářském společenství.

Myšlenka odzbrojení je v Norsku akutní od počátku osmdesátých let. Je charakteristické, že politické strany norského parlamentu zaujímají k hlavním problémům odzbrojení téměř stejná stanoviska. Odmítají rozšíření horečného zbrojení do vesmíru a podporují sovětsko-americké smlouvy o omezení systémů protiraketové obrany z roku 1972.

Norská společnost plně podporuje návrhy na úplné zastavení zkoušek jaderných zbraní, vyslovila se pro ratifikaci sovětsko-americké smlouvy o likvidaci pozemních řízených střel s dosahem 500 až 5 500 km a předpokládá, že v dohledné době budou podepsány další odzbrojovací smlouvy.

Zvláštní podporu mají návrhy Palmeho komise (Mezinárodní komise pro odzbrojení a bezpečnost) na vytvoření bezjaderného pásma podél celé evropské hranice mezi oběma vojensko-politickými uskupeními – Varšavskou smlouvou a Severoatlantickým paktem. Podle názorů norských politiků může toto opatření posílit důvěru a snížit napětí v Evropě. Vytvoření bezjaderného pásma ve Skandinávii však norská vláda spojuje s pozitivním řešením tohoto problému i v jiných oblastech Evropy. Norsko se zasazuje rovněž o omezení jaderné výzbroje NATO, o změnu její struktury a o vytvoření přibližné rovnováhy konvenčních sil na co nejnižší úrovni.

Podstata nynější norské politiky ve vztahu k jaderným zbraním spočívá na principech, že Norsko v souladu s mezinárodními smlouvami odmítá jaderné zbraně, nehodlá je na svém území skladovat ani rozmísťovat, své ozbrojené síly necvičí v používání jaderných zbraní, neuzavírá žádné dohody o přepravě takových zbraní, a že jeho zbrojní systémy nebudou přizpůsobovány k použití jaderných zbraní.

Norsko navíc vychází z předpokladu, že cizí válečná plavidla, která vplouvají do norských přístavů, nemají na palubě jaderné zbraně. Tento předpoklad odpovídá prohlášení bývalého ministerského předsedy Bratelliho z roku 1975, které bylo později potvrzeno rezolucí norského parlamentu v roce 1984.

Vojenskou politiku Norska ovlivňuje i jeho strategická poloha na severním křídle NATO. Z této skutečnosti plynou obavy, aby podobně jako ve 2. světové válce nebyla země vtahována do konfliktu, aniž by tomu dala vlastní impuls. Orgány NATO, USA, Velké Británie a NSR stále důrazněji požadují, aby Norsko a celá severská oblast byla intenzivněji začleňována do agresivních plánů Severoatlantického paktu. Tyto tendence se výrazně projeví zejména v únoru r. 1981, kdy v USA probíhala diskuse o rozmístění neutronových zbraní v západní Evropě. Norská vláda tehdy ve svém prohlášení shrnula znepokojení Norů slovy: „Lidé se uvnitř západní aliance potřebují cítit bezpeční, nechťéjí však přitom vystupovat v provokativní roli. My sousedíme se Sovětským svazem a mezi námi a USA je velký oceán.“

Objevení bohatých zdrojů ropy v Severním a Norském moři (v oblasti norského kontinentálního šelfu) vyvolalo u norské vlády obavy, zda další rozšiřování ropných polí severním směrem a jejich exploatace americkými společnostmi neprohlašují v této strategické oblasti vojenské napětí. Stavba těžebních zařízení na volném moři omezuje pohyb vojenských hladí-

nových a podhladinových plavidel a současně mohou tato zařízení sloužit jako průzkumná stanoviště.

Základní linii své vojenské politiky definuje norská vláda v tzv. Bílé knize, kterou vydává každých pět let a postupuje ji parlamentu. Předtím však její obsah konzultuje ministerský předseda s představiteli hlavních politických stran parlamentu. Obsahuje základní politickou a finanční rozpočtovou linii (včetně návrhu na reálný nárůst vojenských výdajů).

Vojenský rozpočet pro daný rok navrhuje ministerstvo obrany. Jeho návrh je předkládán ministerstvu financí, které výši vojenského rozpočtu posuzuje z hlediska předpokládaných plánovaných státních příjmů. Konečné úpravy přísluší vládě. Rozprava o vojenském rozpočtu v parlamentu se většinou soustřeďuje na konfrontaci vojenských nákladů se sociálními programy. Parlament zpravidla respektuje vnější vojenské finanční závazky (příspěvky do rozpočtů NATO, účast na společných zbrojních programech apod.). V roce 1978 doporučila parlamentní komise pro posuzování otázek obrany vypracovat výhledový vojenský rozpočet na patnáct let. Jeho základem byly tři na sebe časově navazující pětileté plány.

Obrana Norska je založena na všeobecné branné povinnosti v míru a na mobilizačním rozvinování v krizové nebo válečné situaci. Její podstatnou součástí je plánované posilování severoevropského válečného předurčenými vojsky členských států NATO. Rychlé zasazení vlastních i posilových vojsk závisí na schopnosti vnitrostátní přepravy zajistit přesuny mobilizovaných záloh z relativně hustě osídleného jihu Norska do prostoru předpokládaných bojů na severu země. Proto Norsko vynakládá značné prostředky na vlastní program výstavby vojenské infrastruktury, realizovaný především jednotkami pravidelné armády a domobrany.

Souhrnně je pro vojenskou politiku Norska příznačná široká názorová jednotka společnosti ve věci národní obrany, včetně z toho vyplývajících zahraničně politických závazků. Tato jednotka ve věci národní obrany pramení mj. z historických zkušeností. Napadení a obsazení Norska hitlerovským Německem vedlo k rozkladu myšlenky o účelnosti politiky izolované neutrality. Začaly se prosazovat názory, dávající přednost principům kolektivní bezpečnosti, a v tomto smyslu i o nezbytnosti členství Norska v Severoatlantickém paktu.

Severoevropské válečné zůstává v plánech USA a velení paktu strategicky významným prostorem, který v době míru umožňuje kontrolovat pohyb námořních sil Sovětského svazu. Zajištění tohoto prostoru v době krize nebo konfliktu má přispět k úspěšnému rozvíjení vojenských operací na středoevropském válečném poli. Je výhodný pro rozmístování prostředků navádění vojenského letectva, námořnictva a PVO k ochraně vojenských základů na území Velké Británie a přístupů k nim. Zejména území Norska je výhodnou základnou pro vojenské námořní síly států NATO, které by operovaly v Atlantickém oceánu a měly by za úkol blokovat přístupy sovětskému loďstvu do Severního moře a Severního ledového oceánu. Mořské úžiny Skagerrak a Kattegat jsou významné nejen pro vedení námořních operací, ale také jako spojovací cesta k zásobování hlavního uskupení paktu ve střední Evropě. Proto USA a řídicí orgány NATO budou i nadále vyvíjet nátlak na Dánsko a Norsko, aby urychlily programy výstavby ozbrojených sil a infrastruktury válečného. Přes nesouhlas obyvatelstva i parlamentu obou zemí s militaristickými záměry Severoatlantického paktu budou dánská a norská vláda v podstatě plnit úkoly stanovené jeho velením.

Při jednotlivých zaměstnáních přípravy velitelů a štábů provádět přezkoušování funkcionářů ze znalostí operačního umění a cizích armád.

(Směrnice pro operační a mobilizační přípravu ve výcvikovém roce 1989–1990)
